

بررسی اثرات انواع محیط بستر و زمان های انتقال بر روی ریشه زایی قلمه های چای

رضا آزادی گنبد^۱ و نسترن شهبازیان^۲

۱- محقق مرکز تحقیقات چای کشور

۲- استادیار مجتمع آموزش عالی ایوریجان، دانشگاه تهران

عوامل زیادی می توانند برای تولید نهال مناسب در خزانه های تکثیر گیاه چای موثر باشند، یکی از مهمترین آنها محیط بستر کشت جهت ریشه زایی می باشد. این تحقیق، به بررسی تعیین بهترین محیط بستر کشت برای ریشه زایی اولیه و زمان انتقال به گلدان های پلاستیکی با هدف کاهش تلفات و کاهش زمان عملیات تولید نهال چای کلون ۱۰۰ انجام گردید. این تحقیق، در قالب آزمایش کرت های یک بار خرد شده در پایه طرح بلوک های کامل تصادفی با سه تکرار انجام گرفت. ماسه، پرلیت، خاک و نیز مخلوط ماسه + خاک، ماسه + پرلیت، خاک + پرلیت و پرلیت + خاک به همراه ورقه های ضایعات کاغذ با نسبت های حجمی یک به یک به عنوان بسترهای کشت در گلخانه استفاده گردید. قلمه های نیمه خشبی چای تهیه شده در مرحله دوم قلمه گیری (مورخ ۸۰/۸/۱۹) در محیط های بستر کشت شدند. پس از استقرار قلمه ها در محیط های بستر، از اردیبهشت ماه ۱۳۸۱ هفت بار انتقال قلمه (به صورت ماهانه) به گلدان های پلاستیکی انجام و در آبان همان سال در سن یک سالگی قلمه ها، برداشت نهال ها به منظور بررسی صفات مورفولوژیکی زراعی انجام گرفت. نتایج حاصل از این تحقیق نشان می دهد که زمان دوم انتقال (خرداد ماه) و بستر ماسه + پرلیت دارای مناسب ترین طول شاخساره، وزن خشک شاخساره، وزن خشک ریشه و تعداد برگ می باشد. از طرف دیگر، زمان اول انتقال (اردیبهشت ماه) و بستر ماسه مناسب ترین تیمار در صفات وزن تر ریشه، قطر و طول شاخساره می باشد. لازم به ذکر است که زمان چهارم انتقال (مرداد ماه) و بستر خاک و پرلیت + خاک دارای بیشترین میزان تلفات بوده و کمترین میزان تلفات مربوط به زمان های اول و دوم و بسترهای ماسه و ماسه + پرلیت بوده است. نتیجه کلی این تحقیق نشان می دهد که با بستر ماسه بهترین زمان انتقال اردیبهشت ماه و با بستر ماسه + پرلیت بهترین زمان انتقال خرداد ماه می باشد.